

2025-09-11
Ju2025/01835**Justitiedepartementet**Statskontoret
Box 396
101 27 Stockholm

Uppdrag till Statskontoret om stärkt uppföljning av hur rättsväsendets resurser används

Regeringens beslut

Regeringen ger Statskontoret i uppdrag att se över hur uppföljningen av hur rättsväsendets resurser används kan stärkas och hur effektiviteten i rättsväsendets verksamheter kan öka. Syftet med uppdraget är att ge regeringen ett fördjupat underlag för att kunna utveckla styrningen av rättsväsendet och uppnå bättre effekt av anslagna medel. Uppdraget omfattar verksamheterna inom och samspelet mellan Polismyndigheten, Åklagarmyndigheten, Ekobrottsmyndigheten, Sveriges Domstolar och Kriminalvården.

Statskontoret ska inom ramen för uppdraget analysera och bedöma:

- hur de berörda myndigheternas förvaltningsanslag används, fördelat på väsentliga kostnadsslag och verksamhetsgrenar,
- hur myndigheterna mäter och följer upp effektiviteten i verksamheterna, det vill säga relationen mellan genomförda aktiviteter, uppnådda resultat och använda resurser,
- vilka hinder och möjligheter som finns när det gäller att öka effektiviteten inom respektive myndighet och dem emellan som helhet, och
- hur samspelet mellan de berörda myndigheterna fungerar och hur det påverkar effektiviteten.

Statskontoret ska med dessa analyser och bedömningar som grund lämna förslag på:

- hur uppföljningen och redovisningen av kostnaderna för och effektiviteten i verksamheterna kan utvecklas för att främja ett effektivt resursutnyttjande och ett större fokus på systemets samlade resultat, och
- hur effektiviteten kan öka inom och i samspelet mellan myndigheterna, exempelvis genom förändrade arbetsprocesser, tydligare resursfördelning eller justerad resursallokering.

Statskontoret ska samråda med Brottsförebyggande rådet (Brå) och beakta de förslag som Brå har lämnat om hur uppföljningen av rättsväsendet kan utvecklas (Brå 2018:8 och 2022:11) och det arbete som har påbörjats för att kunna realisera denna uppföljningsmodell. Statskontoret ska även beakta annat pågående relevant arbete. Statskontoret ska inom ramen för uppdraget inhämta synpunkter från Polismyndigheten, Åklagarmyndigheten, Ekobrottsmyndigheten, Domstolsverket och Kriminalvården. Dessa myndigheter ska bistå Statskontoret med den information som krävs för att genomföra uppdraget. Statskontoret ska i sitt uppdrag ta hänsyn till domstolarnas oberoende.

Statskontoret ska löpande hålla Regeringskansliet (Justitiedepartementet) informerat under uppdragets genomförande. Statskontoret ska lämna en muntlig lägesavstämning vid ett datum som bestäms av Regeringskansliet (Justitiedepartementet och Finansdepartementet) i samråd med Statskontoret. Uppdraget ska redovisas till Regeringskansliet (Justitiedepartementet med kopia till Finansdepartementet) senast den 11 mars 2027. Vad som ska ingå i lägesavstämningen respektive i slutredovisningen bestäms i samråd med Regeringskansliet (Justitiedepartementet och Finansdepartementet).

Skälen för regeringens beslut

En av regeringens mest prioriterade uppgifter är att med kraft trycka tillbaka brottsligheten. Rättsväsendets myndigheter har getts mer resurser och effektivare verktyg, vilket ställer högre krav på resultat. Det kommer över tid att krävas olika former av uppföljning av de satsningar och reformer som genomförs, för att säkerställa att dessa har fått avsedd effekt. Det är också

angeläget att berörda myndigheter fortsätter att effektivisera sina verksamheter. Brå har ett pågående uppdrag att följa upp resursanvändningen inom Polismyndigheten och analysera resultatet av anslagshöjningarna till myndigheten som syftade till att utöka antalet anställda med 10 000 under perioden 2016–2024 (Ju2021/02238). Ekonomistyrningsverket har haft ett uppdrag att analysera Polismyndighetens resursstyrning, vilket slutredovisades i november 2024 (Ju2023/02316). Enligt regleringsbrevet för 2025 ska Polismyndigheten redovisa hur myndigheten har arbetat med och vilka resultat som har uppnåtts i fråga om att säkerställa en effektiv styrning och ledning samt användning och uppföljning av polisens växande resurser. Åklagarmyndigheten och Ekobrottsmyndigheten har fått i uppdrag att redovisa åtgärder för att effektivisera sina verksamheter. Kriminalvården har i uppdrag att löpande införa lämpliga åtgärder i syfte att minska dygnskostnaderna och säkerställa att kapaciteten svarar mot prognostiserade behov. Vidare har Polismyndigheten, Åklagarmyndigheten och Ekobrottsmyndigheten fått i uppdrag att redovisa tillämpningen av ny lagstiftning gällande bevistalan, förverkande, preventiva vistelseförbud och ökat informationsflöde till brottsbekämpningen.

Rättsväsendets myndigheter är delvis beroende av varandra för att arbetet ska fungera ändamålsenligt. Det förutsätter en effektiv verksamhet både inom de berörda myndigheterna och i samspelet dem emellan. Riksrevisionen har tidigare bedömt att det finns utrymme för bl.a. förbättrad uppföljning av arbetet inom rättsväsendet (RiR 2019:15).

Brå har tidigare haft i uppdrag att i samråd med berörda myndigheter föreslå en modell för uppföljning av rättsväsendets myndigheter, med syfte att utveckla en mer heltäckande, sammanhållen och ändamålsenlig uppföljning av rättsväsendets verksamheter. Brå har därefter haft i uppdrag att vidareutveckla modellen med fokus på resultatindikatorer. I redovisningen föreslår Brå att produktivitet, processkvalitet och brukarkvalitet följs upp genom 18 resultatmått inom sex strategiska målområden (Brå 2022:11). De föreslagna indikatorerna ska visa hur väl rättsväsendet som helhet uppnår centrala resultat, och de ska även kunna delas upp för att belysa hur väl varje myndighet har bidragit till helheten. Arbete har påbörjats inom ramen för det myndighetsgemensamma arbetet med rättsväsendets digitalisering för att kunna realisera uppföljningsmodellen, som benämns Rättsväsendets uppföljningsmodell.

Regeringen har under de senaste åren tillfört rättsväsendets myndigheter stora tillskott. Det är centralt att säkerställa att myndigheternas resurser används så effektivt som möjligt och att det finns goda förutsättningar att följa upp resursanvändningen. Det arbete som redan pågår för att förbättra möjligheterna att följa upp rättsväsendets verksamheter bör således kompletteras med analyser och förslag som i större utsträckning fokuserar på resursanvändning och effektivitet. Samtidigt behöver hänsyn tas till verksamheternas komplexitet och bredd av uppgifter. Statskontoret får mot denna bakgrund i uppdrag att se över hur uppföljningen av hur rättsväsendets resurser används kan stärkas och hur effektiviteten i rättsväsendets verksamheter kan öka. Syftet är att de förslag som lämnas ska bidra till att utveckla såväl myndigheternas interna uppföljning som regeringens möjligheter att följa upp och styra verksamheterna.

På regeringens vägnar

Johan Forssell

Emma Ekström

Kopia till

Statsrådsberedningen/SAM
Finansdepartementet/BA, SFÖ, IEA
Brottsförebyggande rådet
Domstolsverket
Ekobrottsmyndigheten
Ekonomistyrningsverket
Kriminalvården
Polismyndigheten
Åklagarmyndigheten